

Sbd	Öpa	INKOM Stadsbyggnads- kontoret	Åtgärd ✓
la	Srna		Kännedom
C	N	2005 -10-24	Kopia
	V ✓		
Utv	Ea	0841/03	Hans J

2005-10-17

Redogörelse för Parkeringsytor vid Stora Amundön, förvaltningshistorik

Avtal om markbyte 1965 för att skapa parkeringsytor

Göteborgs stad förvärvade 1963 Billdals Gård, inom dåvarande Askims kommun, av det Wernerska dödsboet. Till gården hörde Stora Amundön. Skälet till förvärvet var, som vid ett antal andra utanför stadens gränser, att tillförsäkra sig rekreativsområden för göteborgarna. Amundön kom att, i egenskap av friluftsbad, förvaltas av dåvarande idrottsnämnden efter hemställan av fastighetsnämnden 1963-12-10.

I en skrivelse till fastighetskontoret 1964 förklarar sig idrottsnämndens förvaltning beredd att föreslå sin nämnd att i fortsättningen "handhava öns skötsel". Förvaltningen, som gjort en förberedande undersökning föreslår också ett antal åtgärder för att öka ön användbarhet och tillgänglighet. "För att möta den förestående invasionen" föreslås således åtgärder beträffande renhållning, toaletter, parkering m.m. Förvaltningen förklarar sig beredd att vidta föreslagna åtgärder och också att föreslå sin nämnd att göra framställning om erforderliga extra medel.

För att lösa parkeringsfrågan medverkade fastighetskontoret till att Göteborgs stad, genom dess fastighetsnämnd, upprättade ett bytesavtal, godkänt av fastighetsnämnden 1965-12-14, med dödsboet efter Jakob Kinde. Avtalet innebar att staden förvärvade ytor för parkering inom nuvarande Brottkärr 2:68 och överlät ett område i anslutning till båthamnen. Avtalet innehöll också en rättighet för dödsboet att tömma muddermassor inom det södra av de två förvärvade områdena (södra parkeringen). I den nordöstra delen inom samma område medgavs dödsboet att, under september till och med maj månader, avgiftsfritt disponera ett mindre område för båtuppställning intill 1970-06-01. Därefter skulle arrendekontrakt för samma ändamål, och under samma tidsperiod varje år och på sedvanliga villkor i övrigt, upprättas from 1970-06-01. Förhandlingar om sådant arrende skulle påkallas av dödsboet senast ett år före utgången av den första upplåtelseiden.

I brev från idrottsnämndens förvaltning till Jakob Kinde dödsbo 1965-10-21, undertecknat av R. Jerneryd (idrottsdirektören), bekräftas kompletterande överenskommelser mellan sterbhuset och staden. Bl.a. regleras frågor kring tillfart, planerade invallningsåtgärder samt hur hägnader skall utföras. Det anges också att parkeringsplatsen inom område litt. A i avtalet (dvs. den norra parkeringsytan) skall planeras "på sådant sätt att praktiska och estetiska synpunkter beaktas".

I en skrivelse till fastighetskontoret 1965-11-16 meddelar idrottsnämnden att man, så snart ägoutbytet vunnit laga kraft, avser att "verkställa erforderliga förberedelser för iordningställande av parkeringsplatser såsom planläggning, kostnadsberäkning, anslagsäskande, ordnande av igångsättningstillstånd o. dyl." Förvaltningen vill därför också att ett sedan tidigare befintligt arrende skall sägas upp. Så sker också genom att ett avtal om frånträde träffas med berörd lantbrukare. (Arrendet var beläget inom den yta för parkering som förvärvats norr om infarten till Lilla Amundön – den norra parkeringen). Avtalet godkänns i fastighetsnämnden 1965-12-14. (Vid samma tillfälle godkänns också bytesavtalet som framgår ovan)

På uppdrag av Jakob Kinds dödsbo tillskriver också Lennart Widéns Revisionsbyrå AB fastighetskontoret 1969-05-21 om upptagande av förhandlingar om nämnda arrendeavtal. Framställningen vidarebefordras av fastighetskontoret till idrotts- och friluftsnämnden (som den nu heter) med skrivelse 1969-06-24 med formuleringen "för handläggning av Eder, då Ni förvaltar berörda områden och tidigare varit huvudman för det avtal som träffades genom medverkan från fastighetskontoret". (Det kan också noteras att, efter framställning till fastighetskontorets diarium, en kopia tillställdes Stig Gilborne Konsultbyrå 1990-03-02)

Förvaltningssituationen illustreras ytterligare av en skrivelse för kännedom 1966-09-08 från fastighetskontoret till dåvarande sjukvårdsstyrelsen, som förvaltade Lilla Amundön, med anledning av att fastighetskontoret "på idrottsnämndens begäran" åtagit sig att medverka till prövning i vattendomstol av planerade muddrings- och fyllnadsarbeten vid Amundöarna. I skrivelsen hänvisas till bl.a. till en arbetsplan med parkeringsanläggning som, på idrottsnämnden uppdrag, upprättats av civ.ing. Carl G. Buke. Eventuella påpekanden eller erinringar uppmanas styrelsen att framföra till idrottsdirektören, eller i andra hand till nämnde Buke.

Kommunfullmäktige behandlar 1971 (H 1971 Nr 508) två anslagsäskande från idrotts- och friluftsnämnden för byggande av broar och anläggande av parkeringsplatser för Stora Amundön.

Sammanfattningsvis kan av det ovan redovisade konstateras att de genom markbyte förvärvade områdena, litt. A och B, dvs. norra respektive södra parkeringsområdet, iordningställdes och förvaltades av idrottsnämnden respektive senare idrotts- och friluftsnämnden i vart fall fram till början av 1970-talet.

Samtidigt som idrottsnämnden ombildades till idrotts- och friluftsnämnden gavs fastighetsnämnden ett uppdrag att överföra vissa friluftsområden med bokfört värde till den nybildade förvaltningen. Det skedde först 1973. Dessförinnan hade Delsjöreservatet på motsvarande sätt överförts till idrotts- och friluftsnämnden. Bland de områden som överfördes på detta sätt ingick Stora Amundön. Till badet hörande parkeringsytor beaktades, av okänd anledning, inte vid detta tillfälle och omfattades därför inte av beslutet.

Det kan däremot noteras att någon handling inte kunnat påträffas, som indikerar att berörda parkeringsområden lämnats till fastighetsnämnden för förvaltning från någon av de förekommande förvaltningarna inom fritidsområdet såsom idrottsnämnden, idrotts- och friluftsnämnden (1969), fritidsnämnden (1976) eller park- och naturnämnden (1999).

Förvaltning fram till 1983

Det förefaller sannolikt att, efter att fastighetskontoret 1969 översänt till idrotts- och friluftsförvaltningen Kindes påkallande av förhandlingar för fortsatt arrende, något slags avtal funnits mellan denna förvaltning och båtvarvet. Detta avtal borde ha överförts till den 1976 bildade fritidsnämnden. Någon klarhet i detta har inte gått att finna. Klart är dock att i reglementet för dåvarande fritidsnämnden anges bl.a. att nämnden skall förvalta "kommunens för idrott, lek bad, camping, rekreation samt friluftsför- och motionsverksamhet avsedda anläggningar och markområden". Nämnden hade också rätt att, för en tid av högst 10 år, "utarrendera, uthyra eller eljest upplåta sådan kommunen tillhörig fastighet eller del av fastighet, som ingår i nämndens förvaltning".

Förvaltning 1983-1990

När försöket med kommundelsnämnder startade 1983 kom KDN Askim att bl.a. ha ansvar för fritidsfrågor. Under denna tid har, såvitt kunnat utrönas, KDN Askim reglerat uppställningen av båtar på, i vart fall på den norra delen av den större, södra parkeringen. Fastighetskontoret har tagit del av en faktura, utfärdad 1989-04-14 avseende "markarrende för båtuppläggning på Amundöns bilparkering under 88-89, 17 båt á 375 kr"

Vidare har fastighetskontoret, av SDF Askim fått kopia av protokollsutdrag från KDN 1989-11-27, § 376, med följande lydelse:

"Kommundelsnämnden har tidigare år lämnat tillstånd till Kindes Varv att mot ersättning ställa upp ett antal båtar vid Stora Amundön.

För säsongen 1989/90 har förvaltningen meddelat Kindes Varv att detta tillstånd har upphört.

Stadsdelschef Tommy Skoog informerar om sitt samtal med berörda parter. I framtiden kommer uppställningsplatser att sökas längre från vattnet, vilket innebär transporter av båtarna vår och höst.

Kommundelsnämndens beslut:

- 1 Kommundelsnämnden noterar rapporten
- 2 Uppdrar åt förvaltningen att se över trafiksituationen vid Kindes Varv."

Av det ovan relaterade är det rimligt att utgå ifrån att mellanhavandena mellan Kindes och kommunen, vad gäller ersättning för båtuppställning, under perioden 1983-90 hanterats av KDN Askim. Hur relationen mellan fritidsnämnden och KDN reglerats har inte kunnat utrönas.

Förhållandena från 1990 –98

Stadsdelsnämndsreformen trädde i kraft 1990-01-01. De då inrättade stadsdelsnämnderna fick bl.a. hand om fritidsfrågor i vid mening. Det gällde såväl lokala parker som friluftsbad mm. Praktiskt innebar det i huvudsak att fritidsnämnden skulle förvalta och upplåta till stadsdelsnämnderna friluftsområden, -anläggningar och -bad.

Ett tecken på att detta också varit fallet för båda berörda parkeringsområden är att, i varje fall från 1991, SDF Askim haft avtal med Göteborgs Stads Parkerings AB.

Dessa har varit konstruerade så att bolaget, på helårsbasis, haft rätten att utöva parkeringsövervakning inom områdena och uppbära parkeringsavgifter och kontrollavgifter. Vidare har bolaget ansvarat för erforderlig utrustning, skyltsättning mm. Däremot har SDF svarat för samtliga kostnader för områdenas drift, skötsel och underhåll såsom planteringar, avvattningsanläggningar, belysning, renhållning, snöröjning etc. Som ersättning för upplåtelsen skulle bolaget lämna ett årligt belopp, motsvarande 50 % av under året erlagda parkeringsavgifter.

Inte heller under denna period har det gått att utröna hur relationen mellan fritidsnämnden och SDN Askim reglerats. I den utredning, som låg till grund för fullmäktiges beslut om ny organisation av fritidsverksamheten i Göteborg, som antogs 1999 (H 1999 Nr 16) sägs: "Ansvaret för stadens friluftsbad är idag delat mellan stadsdelsnämnderna och fritidsnämnden".

Av vad som relaterats ovan skulle det kunna antas att ansvarsfrågan efter 1983, och därmed benägenheten att bevaka vad som händer, för de två till Stora Amundön hörande parkeringsområdena kommit att bli mer oklar. Detta pga. att ytterligare en nämnd, KDN resp. sedermera SDN, kom att få ansvar för fritids- och friluftsfrågorna.

Ny organisation av fritidsverksamheten 1999

Med den nya organisationen skall den då inrättade park- och naturnämnden, utöver sedvanligt förvaltningsansvar för allmän plats, park och naturområden inom fastställda detaljplaner, också förvalta bl.a. naturområden med stor friluft-, natur- och kulturvärden. Dessa senare områden är i stor utsträckning belägna inom den av fastighetsnämnden normalt förvaltade markreserven. Efter särskild inventering och med ÖP som underlag har sådana områden upplåtits med kommuninterna arrendeaftal till park- och naturnämnden av fastighetsnämnden. Därigenom har överförandet av förvaltningsansvaret för de nya områdena klart dokumenterats. Dessa upplåtelser finns också digitalt karterade och lätt åtkomliga. Någon uppdatering av äldre förhållanden resp. eventuella upphävande av äldre kommunfullmäktigebeslut har inte gjorts därvid.

Beträffande friluftsbad som t.ex. Stora Amundön, preciseras ansvarsfrågorna i utredningen för den nya organisationen. Där slås fast att park- och naturnämnden har ett förvaltaransvar, medan det föreligger ett delat driftsansvar med resp. stadsdelsnämnd. I förvaltaransvaret ingår att göra investeringar inom ramen för ändamålet. Dessutom följer med förvaltaransvaret i allmänhet befogenhet att upplåta mark/anläggning/byggnad inom ramen för ändamålet.

Inom ramen för det delade driftsansvaret har uppenbarligen rätten att upplåta parkeringsytorna till parkeringsbolaget, och uppbära ersättning härför, överlämnats av park- och naturnämnden till stadsdelsnämnden. Fastighetskontoret har kunnat konstatera att sådan upplåtelse senast träffats för perioden 2001-01-01 – 2005-12-31 med parkeringsbolaget avseende bl.a. norra och södra parkeringen vid Amundön. Däremot förefaller man nu inte vara medveten inom park- och naturförvaltningen om förvaltningsansvaret för den norra parkeringen.

I avtal mellan park- och naturförvaltningen och stadsdelsförvaltningen för tiden 2005-05-15 – 2008-05-14 preciseras förhållandena mellan förvaltningarna vad avser Stora Amundön. Avtalet ger SDF nyttjanderätt under perioden 15 maj till 15 september. Övrig tid har park- och naturförvaltningen fullt ansvar för området. Avtalet innehåller en förteckning där ansvarsförhållandena noggrant redovisas. Här framgår också att SDF äger rätt att uppbära parkeringsintäkter i samverkan med parkeringsbolaget. Av avtalet framgår inte vilka parkeringsytor som avses.

Sammanfattande slutsatser

Av det som ovan redovisats kan vissa slutsatser dras. De aktuella parkeringsytorna har ursprungligen förvärvats av fastighetsnämnden på initiativ av dåvarande idrottsnämnden. Idrottsnämnden förvaltade också dessa ytor därefter, som komplement till Stora Amundön. Stora Amundön förvaltades av idrottsnämnden vid denna tid, efter hemställan från fastighetsnämnden redan 1963.

Idrotts- och friluftsnämnden (bildad 1969) har också svarat för ursprungligt iordningställande. Någon handling eller annat beslut som därefter skulle innebära ett uppdrag åt fastighetsnämnden att ta över förvaltningen har inte kunnat spåras fram till dags dato. Allt talar således för att förvaltningen av dessa ytor oförändrat har ligga på de olika organisationer, som svarat för fritidsfrågorna i kommunen. Periodvis har detta ansvar i någon mening varit delat med kommunstyrelse resp. stadsdelsnämnd.

Att ändå tillsynen och ansvaret för ytorna tidvis har kommit att ”falla mellan stolarna” får i första hand tillskrivas en tidigare brist i dokumentationen av förvaltningsansvaret för områden av detta slag samt de flertaliga organisationsförändringarna inom fritidssektorn. Klart torde dock vara, att fastighetsnämnden inte haft förvaltningsansvaret.

Med pågående arbete med en gemensam förvaltningskarta, i digital form och tillgängligt för berörda förvaltningar, kommer liknande situationer i allt väsentligt kunna undvikas i framtiden. Därtill bidrar också rutinen med kommuninterna markupplåtelse mellan fastighetsnämnden och park- och naturnämnden för icke planlagda områden inom markreserven, vilka enligt fullmäktiges riktlinjer 1999 skall förvaltas av park- och naturnämnden. För de aktuella områdena har en sådan markupplåtelse upprättats och dokumenterats i förvaltningskartan.

Efter förhandlingar med Kinds Båtvarv AB har ett arrendeavtal mellan park- och naturförvaltningen och varvet upprättats. I avtalet regleras också tidigare utnyttjande med ett engångsbelopp avseende tio år tillbaka. Fastighetskontoret har biträtt park- och naturförvaltningen i förhandlingarna.

GÖTEBORGS FASTIGHETSKONTOR

Fastighetsavdelningen

Staffan Valinder